

Valtiovarainministeriö

Kuntien velvoitteiden vähentämistä ja uusien toimintatapojen kokeilua koskevasta lakiluonnoksesta annettava lausunto
Viite: lausuntopyyntö VM035:00/2014

Kaupunginhallitus antaa kuntien velvoitteiden vähentämistä ja uusien toimintatapojen kokeilua koskevasta lakiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Lakiluonnoksen 1. luku tuo esille lain tarkoituksen lisätä kokeilukuntien toimintamahdollisuuksia ja edistää asiakaslähtöisen ja monialaisten toimintatapojen kehittämistä sekä rajaa kokeiluihin osallistuvat kunnat. Kaupungilla ei ole 1. luvusta huomauttamista.

Lakiluonnoksen 2. luvussa olevat säännökset koskien (4 §) yhteistä palvelusuunnitelmaa monialaisessa yhteistyössä, (5 §) yhteisten palvelusuunnitelmien hallinnointia, (6 §) salassa pidettävien tietojen luovuttamista, (7 §) henkilötietojen tallettamista ja (8 §) tietojen käsittelyä toiminnallista suunnittelua varten ovat hyvin sovellettavissa myös nuorisotakuukokeilussa. Luonnoksessa katsotaan, että osin yhtenevin kohdin 2. luvun säännöksiä voidaan soveltaa kaikkiin kokeiluihin ja tähän viitataan myös 7. luvussa koskien nuorisotakuuta. Forssan kaupunki pitää tätä tärkeänä seikkana. Nuorisotakuukokeilun osalta tämä tarkoittaa erityisesti julkisesta työvoimasta ja yrityspalvelusta annetun lain (28.12.2012/916) ja muiden mahdollisten työvoimapalvelujen asiakkaiden palvelusuunnitelmia koskevien säännösten huomioon ottamista siten, että niiden laatimista sekä yhdistämistä voidaan tosiasiallisesti ja monialaisesti tehdä kunnan ja Te-toimiston välillä.

Lakiluonnoksen osalta tulisi vielä tarkastella, pitääkö asiasta säätää tätä tarkemmin palvelusuunnittelun tukemiseksi ja tiedon jakamiseksi tavoitteena asiakkaan palveluprosessin selkeytyminen kunnan ja Te-toimiston sekä asiakkaan yhteistyönä. Yhteinen palvelusuunnittelu on erittäin keskeinen osa matalan kynnyksen pal-

velujen kehittämisessä asiakaslähtöisesti ja myös siten nuorisotakuukokeilua koskien. Lakiluonnoksen 8 §:ssä tarkoitetun tietojen käsittelyn toiminnallista suunnittelua varten tulee olla siinä muodossa, että se tukee selkeästi yhteistä asiakassuunnittelua kunnan ja Te-toimiston välillä konkreettisesti. Kuntien tulee voida soveltaa 2. luvun säännöksiä mahdollisimman laajasti eri kokeiluissa ja nuorisotakuukokeilua koskien yhteistyössä Te-toimistojen kanssa, mikäli nuorisotakuukokeilulta sinänsä odotetaan uusien vaikuttavien käytäntöjen esiintymistä. Säännöksessä tulisi ottaa huomioon palvelusuunnitelmien jakautuminen myös mahdollisiin sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiin kokeilukuntien lisäksi siten, että palvelusuunnittelu on monialaista, vaikka tahoja olisivat samanaikaisesti esimerkiksi kunta, kuntayhtymä ja Te-toimisto. Kyseisten säännösten soveltamisen tulee olla mahdollista kaikkien paikallisten sopimusten puitteissa kokonaisuudessaan ilman, että sopimukset mitenkään rajoittavat säännösten soveltamista.

Lakiluonnoksen nuorisotakuukokeilua koskevan 7. luvun säännösten mukaan kokeilun tarkoituksena on edistää toimivien asiakaslähtöisten prosessien, kunnallisten ja työ- ja elinkeinohallinnon viranomaisten yhteistoiminnan ja tiedonkulun toteuttamista tavoitteena tehokkaat ja vaikuttavat palvelut ja palvelukokonaisuudet nuorisotakuun piiriin kuuluville nuorille. Tämän merkittävän kehittämistavoitteen saavuttamisen tukemiseksi tulisi kokonaisuudessa tarkastella, kattaako nuorisotakuukokeilua koskeva 7. luku kaikki olennaiset seikat, joita kunnan ja Te-toimiston yhteistyö voi kokeilun aikana kohdata, koska toimintamahdollisuuksia ja niiden laajuutta voidaan tulla viime kädessä tarkistamaan säännöksistä tarkaankin. Toisaalta kokeilua varten tehtävän sopimuksen yleisen osan tulee kokonaisuudessaan tukea laajenevaa yhteistyötä ja olla toimintamallissa kuvatun tavoitetilan edellytysten mukainen. Tämä tarkoittaa aiempaa merkittävästi tiiviimpää yhteistyötä monialaisesti kunnan ja Te-toimiston välillä. Tähän viitataan Tanskan mallin kommentoinnissa myöhemmin.

Kaupungilla ei ole 8. lukuun merkittäviä huomautuksia.

Kaupunki lausuu kuntakokeilun rakenteesta ja tavoitteista muilta osin seuraavaa:

Kaupunki on selvittänyt työllisyydenhoidon käytäntöjä ja nuorisotakuun toteuttamista useissa eri organisaatioissa ja eri alueilla. Nuorisotakuukokeilun tavoitteet ja suunta ovat saadun näkemyksen mukaan oikeat, ja toisaalta samanaikaisesti kokeilun kanssa tulisi käynnistää rakenteellinen muutos suomalaisen työvoimapalvelun kehittämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Työvoima voi kokonaisuutena olla joko osa suomalaista kilpailukykyä tai siihen osin heikentävästi vaikuttava seikka.

Tällä hetkellä suomalaisesta työmarkkinoille paluun mallista keskeisesti uupuvat a) palvelun yhden tuottajan malli, b) palvelun vastikkeellisuus ja c) palveluvalikoima työttömän työvoiman työmark-

kinakykyisyyden kasvattamiseksi riittävästi nopeasti ja peruuttamattomasti muuttuvilla työmarkkinoilla.

Kaupunki on selvittänyt tanskalaisen mallin kokonaisuutta ja erityisesti nuorten alle 30-vuotiaiden palvelumallia. Mallissa keskeistä ja toimivaa on: a) yksi toimija järjestää työllistämispalvelut ja johtaa palveluja sekä vastaa palvelujen tuloksista ja seurauksista, b) työttömällä työvoimalla on vastikkeellinen velvollisuus kehittää työmarkkinakykyisyyttään parhaalle mahdolliselle tasolle strukturoidussa ja monipuolisessa kompetenssiin tähtäävässä palvelupolussa ja c) palvelumallin nopeus ja palveluvalikoiman osalta riittävän koulutuksen takaaminen koko työttömälle työvoimalle on ilmeisen tehokasta.

Ilman, että työvoimapalveluiden järjestämislogiikkaa ja kokonaisrakennetta muutetaan pitkällä aikavälillä, ei esimerkiksi nuorisotakuukokeilu voi saavuttaa potentiaaliaan johtuen puutteista edellä mainituissa tekijöissä. Tanskan kansainvälisesti referoidussa mallissa asiantuntijat ja valmentajat työvoiman työmarkkinakykyisyyden kasvattamiseksi on aidosti koottu asiakaspolun ympärille edistämään sitä - ja vain sitä - monialaisesti mutta samalla yhden järjestäjän mallissa. Lisäksi vastikkeellinen malli on rakenteeltaan eteenpäin kannustava ja antaa työttömälle työvoimalle myös merkittävän palvelulupauksen. Esimerkiksi nuorten alle 30-vuotiaiden työttömien osalta palvelu on intensiivistä ja asiakaslähtöistä heti työttömyyden alettua. Kunnilla on järjestämisvelvollisuus ja -resurssit kuntalaisiaan kohtaan työvoimapalvelujen kokonaisuuden osalta, kun työvoima halutaan pitää työmarkkinakykyisenä. Kaupunki katsoo, että ilman merkittävää rakenteellista uudistusta kuntien ja Te-toimistojen välillä työvoimapalveluja koskien ei esimerkiksi nuorisotakuu voi todennäköisesti saavuttaa koko potentiaaliaan.

Kuntien velvollisuuksien vähentämistä koskevat kuntakokeilun tavoitteet ovat osaltaan kannatettavia ja voivat nuorisotakuun osalta edistää valtionhallinnon työvoimalle järjestämän työvoimapalvelun laatua ja määrää. Sillä voi olla tavoitteen mukaiset seuraukset. Toisaalta, mikäli esimerkiksi työmarkkinaetuuksien kuntaosuuksia kasvattaen lisätään kunnille velvoitetta järjestää työvoimapalvelua, kehitys voi olla päinvastainen. Palvelun vaikuttavuutta voi olla vaikea olennaisesti kasvattaa, koska kunnalla ei ole kaikkia palveluja haluamallaan tavalla käytettävissä. Forssan kaupunki ja koko Forssan seutu hyötyvät työmarkkinakykyisestä työvoimasta, ja tämä kokonaisuutena on pitkäaikainen tavoite.

Forssan kaupunki
Kaupunginhallitus

Sami Sulkko
kaupunginjohtaja

Matti Pietilä
kaupunginsihteeri